

Sygn. akt V.2 Ka 97/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 maja 2018 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku

Wydział V Karny Sekcja Odwoławcza

w składzie:

Przewodniczący: SSO Olga Nocoń (spr.)

Sędziowie: SSO Katarzyna Gozdawa-Grajewska

SSO Lucyna Pradelska-Staniczek

Protokolant: Monika Machulec

w obecności Agnieszki Sobieraj Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Rybniku

po rozpoznaniu w dniu 28 maja 2018 r.

sprawy: **P. R. /R./**

s. P. i B.

ur. (...) w R.

w przedmiocie wydania wyroku łącznego

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Rejonowego w Rybniku

z dnia 7 grudnia 2017r. sygn. akt III K 1040/17

I. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok,

II. zwalnia skazanego od ponoszenia kosztów postępowania odwoławczego, obciążając nimi Skarb Państwa.

SSO Olga Nocoń (spr.)

SSO Katarzyna Gozdawa-Grajewska SSO Lucyna Pradelska-Staniczek

Sygn. akt V.2 Ka 97/18

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Rybniku w sprawie III K 1040/17 wydał w dniu 7 grudnia 2017 r. wyrok łączny wobec P. R., skazanego prawomocnymi wyrokami:

I. Sądu Rejonowego w Rybniku z dnia 25 maja 2006 r. w sprawie o sygn. akt IX K 170/06 za czyn z art.279§1 k.k. w zw. z art.64§1 k.k. popełniony w dniu 23 maja 2005 r. na karę 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem

wykonania na okres 5 lat, zarządzoną do wykonania postanowieniem Sądu Rejonowego w Rybniku z dnia 3 listopada 2009 r.; wyrokiem Sądu Rejonowego w Rybniku z dnia 22 maja 2009 r. w sprawie o sygn. akt III K 320/07 za czyn z art.291§1 k.k. w zw. z art.64§1 k.k. popełniony w dniu 21 marca 2006 r. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz za czyn z art.279§1 k.k. w zw. z art.64§1 k.k. popełniony w miesiącu maju 2006 r. na karę 1 roku pozbawienia wolności, które to kary zostały następnie objęte w pkt 1 karą łączną 3 lat pozbawienia wolności na mocy wyroku łącznego Sadu Rejonowego w Rybniku z dnia 27 listopada 2012 r. w sprawie o sygn. akt IX K 178/12, która została odbyta w całości;

II. Sądu Rejonowego w Rybniku z dnia 20 sierpnia 2008 r. w sprawie o sygn. akt III K 917/07 za czyny z art.279§1 k.k. w zw. z art.64§1 k.k. popełnione w okresie od 18/19 marca 2007 r. do 1 kwietnia 2007 r. w warunkach ciągu przestępstw z art.91§1 k.k. na jedną karę 2 lat i 10 miesięcy pozbawienia wolności; wyrokiem Sądu Rejonowego w Rybniku z dnia 5 grudnia 2008 r. w sprawie o sygn. akt IX K 855/08 za czyn z art.178a§1 k.k. popełniony w dniu 21 czerwca 2008 r. na karę 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania kary na okres 3 lat, zarządzoną do wykonania postanowieniem Sądu Rejonowego w Rybniku z dnia 5 lipca 2010 r.; wyrokiem Sądu Rejonowego w Rybniku z dnia 22 maja 2009 r. w sprawie o sygn. akt III K 320/07 za czyn z art.278§1 k.k. w zw. z art.64§1 k.k. popełniony w dniu 21 czerwca 2006 r. na karę 1 roku pozbawienia wolności, które to kary zostały następnie objęte w pkt 2 karą łączną na mocy wyroku łącznego Sądu Rejonowego w Rybniku z dnia 27 listopada 2012 r. w sprawie o sygn. akt IX K 178/12;

III. Sądu Rejonowego w Rybniku z dnia 1 grudnia 2009 r. w sprawie o sygn. akt III K 275/09 za czyn z art.178a§1 k.k. w zw. z art.244 k.k. przy zast. art.11§2 k.k. popełniony w dniu 13 marca 2009 r. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, która została odbyta w całości;

IV. Sądu Rejonowego w Rybniku z dnia 28 marca 2013 r. w sprawie o sygn. akt IX K 728/12 za czyn z art.224§2 k.k. i ar.226§1 k.k. w zw. z art.11§2 k.k. popełniony w dniu 24 lipca 2012 r. na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności, które to kary zostały objęte karą łączną 1 roku pozbawienia wolności;

V. Sądu Rejonowego w Rybniku z dnia 10 kwietnia 2014 r. w sprawie o sygn. akt IX K 1136/13 za czyn z art.270§1 k.k. w zw. z art.270§2a k.k. popełniony w nieokreślonym dniu 2013 r. na karę grzywny w wymiarze 50 stawek dziennych przyjmując, iż wysokość jednej stawki dziennej wynosi 20 złotych;

VI. Sądu Rejonowego w Raciborzu z dnia 19 lutego 2015 r. w sprawie o sygn. akt II K 928/14 za czyn z art.242§3 k.k. popełniony w okresie od 16 lutego 2014 r. do 2 grudnia 2014 r. na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności;

VII. Sądu Rejonowego w Rybniku z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie o sygn. akt IX K 1057/14 za czyn z art.278§ k.k. zw. z art.12 k.k. i art.64§1 k.k. popełniony w okresie od bliżej nieustalonego dnia stycznia 2014 r. do kwietnia 2014 r. na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności, za czyny z art.288§1 k.k. w zw. z art.64§1 k.k. popełnione w dniu 13 czerwca 2014 r. w warunkach ciągu przestępstw z art.91§1 k.k. na jedną karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, które to kary objęte zostały karą łączną 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności;

VIII. Sądu Rejonowego w Raciborzu z dnia 27 marca 2017 r. w sprawie o sygn. akt II K 937/16 za czyn z art.242§.k. popełniony w dniu 8 maja 2016 r. na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności;

IX. Sądu Rejonowego w Rybniku z dnia 5 kwietnia 2017 r. w sprawie o sygn. akt IX K 52/17 za czyn z art.190§1 k.k. popełniony w dniu 18 stycznia 2015 r. na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności.

Na mocy art.91§2 k.k. i art.86§1 k.k. w miejsce kary łącznej pozbawienia wolności orzeczonej wobec skazanego P. R. wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Rybniku z dnia 27 listopada 2012 r. w sprawie o sygn. akt IX K 178/12 w pkt 2 oraz w miejsce kar łącznych pozbawienia wolności i kar pozbawienia wolności orzeczonych wobec tego skazanego wyrokiem Sądu Rejonowego w Rybniku z dnia 28 marca 2013 r. w sprawie o sygn. akt IX K 728/12, wyrokiem Sądu Rejonowego w Raciborzu z dnia 19 lutego 2015 r. w sprawie o sygn. akt II K 928/14, wyrokiem Sądu Rejonowego w Rybniku z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie o sygn. akt IX K 1057/14, wyrokiem Sądu Rejonowego w Raciborzu z dnia 27 marca 2017 r. w sprawie o sygn. akt II K 937/16 oraz wyrokiem Sądu Rejonowego w Rybniku z dnia 5 kwietnia

2017 r. w sprawie o sygn. akt IX K 52/17 Sąd orzekł karę łączną 6 lat i 4 miesięcy pozbawienia wolności (punkt 1 wyroku łącznego).

Na podstawie art.577 k.p.k. na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności Sąd zaliczył skazanemu okres odbywania kary pozbawienia wolności z pkt 2 wyroku łącznego Sądu Rejonowego w Rybniku z dnia 27 listopada 2012 r. w sprawie o sygn. akt IX K 178/12 w okresie od 13 marca 2009 r. do 14 grudnia 2009 r., od 15 sierpnia 2015 r. do 04 listopada 2015 r. i od 03 grudnia 2016 r. do 07 grudnia 2017 r. oraz okres odbywania kary pozbawienia wolności ze sprawy Sądu Rejonowego w Rybniku o sygn. akt IX K 728/12 w okresie od 24 lipca 2012 r. do 26 lipca 2012 r. (punkt 2 wyroku łącznego).

Na podstawie art.576§1 k.p.k. ustalił, że pozostałe rozstrzygnięcia zawarte w wyrokach objętych wyrokiem łącznym podlegają odrębnemu wykonaniu (punkt 3 wyroku łącznego).

Na podstawie art.572 k.p.k. umorzył postępowanie o wydanie wyroku łącznego co do wyroków ujętych w pkt 1 wyroku łącznego Sadu Rejonowego w Rybniku z dnia 27 listopada 2012 r. w sprawie o sygn. akt IX K 178/12, wyroku Sądu Rejonowego w Rybniku z dnia 1 grudnia 2009 r. w sprawie o sygn. akt III K 275/09 oraz wyroku Sądu Rejonowego w Rybniku z dnia 10 kwietnia 2014 r. w sprawie o sygn. akt IX K 1136/13 (punkt 4 wyroku łącznego).

Na podstawie art.29 ust.1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. A. L. kwotę 120 zł tytułem wynagrodzenia za nieopłaconą obronę z urzędu świadczoną na rzecz skazanego P. R. i kwotę 27,60 zł stanowiącą stawkę podatku od towarów i usług przewidzianą dla tego rodzaju czynności (punkt 5 wyroku łącznego).

Na podstawie art.624§1 kp.k. Sąd zwolnił skazanego w całości od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych (punkt 6 wyroku łącznego).

Apelację od powyższego wyroku wniósł obrońca skazanego P. R., zaskarżając orzeczenie zawarte w punkcie 1. Na podstawie art.438 pkt 4 k.p.k. skarżonemu wyrokowi zarzucił „orzeczenie wobec skazanego kary rażąco niewspółmiernie surowej (w zakresie bliskim jej kumulacji)” w sytuacji, gdy aktualna postawa skazanego podczas odbywania kary pozbawiania wolności przemawia za zastosowaniem przy wymierzaniu kary zasady pełnej absorpcji. Wskazując na powyższy zarzut, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez wymierzenie skazanemu kary łącznej przy zastosowaniu zasady pełnej absorpcji, a nadto o zwolnienie skazanego w całości od ponoszenia kosztów postępowania przed Sądem II instancji i zasądzenie na rzecz obrońcy zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy skazanego nie zasługiwała na uwzględnienie.

Orzeczenie wobec skazanego P. R. kary łącznej na zasadzie asperacji należy uznać za w pełni zasadne. Granice dopuszczalnego wymiaru kary łącznej, ustalone zgodnie z art.91§2 k.k. w zw. z art.86§1 k.k., wynosiły z rozpoznawanym przypadkiem od 4 lat pozbawienia wolności (najwyższa z kar podlegających łączeniu) do 7 lat i 4 miesięcy pozbawienia wolności (suma kar). Wymierzona skazanemu kara łączna prawidłowo uwzględnia stopień powiązań przedmiotowo-podmiotowych między przestępstwami, za które orzeczono kary podlegające łączeniu. Czyny skazanego, objęte punktem 2 wyroku łącznego w sprawie IX K 178/12 Sądu Rejonowego w Rybniku oraz wyrokami jednostkowymi w sprawach II K 928/14 Sądu Rejonowego w Raciborzu, IX K 728/12 Sądu Rejonowego w Rybniku, IX K 1057/14 Sądu Rejonowego w Rybniku, II K 937/16 Sądu Rejonowego w Raciborzu i IX K 52/17 Sądu Rejonowego w Rybniku były wymierzone przeciwko różnym dobrom prawnym (mienie, bezpieczeństwo w komunikacji, wolność, prawidłowe funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości i państwowego systemu karanania). Nie pozostawały one w bliskiej więzi czasowej, skoro zostały popełnione na przestrzeni prawie jedenastu lat (od 23 maja 2005 r. do 8 maja 2016 r.). W przypadku przestępstw, które skierowane były przeciwko dobrom prawnym określonych osób, nie zachodziła również tożsamość pokrzywdzonych. W tych okolicznościach całkowicie nieuzasadnione byłoby –

oczekiwane przez skarżącego – orzeczenie kary łącznej przy zastosowaniu zasady pełnej absorpcji lub chociażby w taki sposób, by kara łączna jedynie nieznacznie przewyższała minimalną granicę dopuszczalnego jej wymiaru. Z pewnością zarówno zasada absorpcji, jak i zasada kumulacji są rozwiązaniami skrajnymi, które mogą być stosowane tylko w wyjątkowych wypadkach. Zastosowanie zasady absorpcji przy wymierzaniu kary łącznej wymaga ustalenia, że pomiędzy zbiegającymi się przestępstwami zachodzi ścisły związek przedmiotowy i podmiotowy, a przesłanka prognostyczna pozwala na stwierdzenie, że kara łączna w wysokości najwyższej z orzeczonych kar jest wystarczającą oceną zachowania się sprawcy. Należy pamiętać, że kara łączna jest swoistym podsumowaniem działalności przestępczej skazanego w okresie objętym skazaniami za poszczególne czyny, za które orzeczono kary podlegające łączeniu. Jej celem nie jest premiowanie osoby wielokrotnie łamiącej porządek prawny, lecz zapewnienie racjonalnego stosowania kar i środków karnych poprzez likwidację swoistej konkurencji, która wynika z kilkakrotnych skazań. Popelnienie więcej niż jednego przestępstwa jest tymczasem okolicznością, wskazującą na demoralizację skazanego, skoro wejście w konflikt z prawem nie miało jednorazowego, incydentalnego charakteru. Jak podkreśla się w orzecznictwie, „kara łączna (...) stanowić musi syntetyczną całościową ocenę zachowań sprawcy, będąc właściwą, celową z punktu widzenia prewencyjnego reakcją na popełnione czyny i jako taka nie może i nie powinna być postrzegana jako instytucja mająca działać na korzyść skazanego, ale jako instytucja gwarantująca racjonalną politykę karania w stosunku do sprawcy wielości (...) przestępstw” (wyrok SA w Katowicach z 29 września 2011 r., II AKA 372/11, Prok. i Pr.-wkl. (...); analogicznie: wyrok SA w Katowicach z 28 lutego 2014 r., II AKA 511/13, Lex nr 1487578). Przy wielości popełnionych przestępstw, wymierzanie kary łącznej w taki sposób, by najsurowsza z nich pochłaniała pozostałe (absorpcja), prowadziłoby do praktycznej bezkarności pozostałych zachowań zabronionych, za które wymierzono kary w niższym rozmiarze.

Zachowanie skazanego po popełnieniu przestępstw i przebieg jego procesu resocjalizacyjnego nie mogą same w sobie determinować sposobu ukształtowania kary łącznej w wyroku łącznym. O wymiarze kary łącznej decyduje związek przedmiotowo-podmiotowy między przypisanymi przestępstwami, zależny od tożsamości pokrzywdzonych, rodzaju naruszonych dóbr prawnych, sposobu działania i motywacji sprawcy czy bliskości czasowej poszczególnych czynów. Z kolei „zachowanie skazanego, w tym w trakcie odbywania kar pozbawienia wolności, może mieć dla wymiaru kary łącznej znaczenie subsydiarne, to jest ma pomóc w ustaleniu celowości kary łącznej” (wyrok SA w Krakowie z 19 grudnia 2012 r., II AKA 238/12, KZS 2013/2/48). Niezależnie od powyższego wypada zauważyć, iż wobec P. R. zarządzano wykonanie pierwotnie zawieszonych warunkowo kar pozbawienia wolności, a nadto wymieniony dwukrotnie nie powracał z przerwy w odbywaniu kary pozbawienia wolności (czyny z art.242§3 k.k. osądzone wyrokami w sprawach II K 928/14 i II K 937/16 Sądu Rejonowego w Raciborzu) i do zakładu karnego musiał być doprowadzony przez Policję, co trudno poczytać za argument za potrzebą skrócenia czasu resocjalizacji. W kontekście wyводу skarżącego, iż zachowanie skazanego podczas odbywania kary „oceniono jako poprawne” (s.2 apelacji), należy przypomnieć, iż z opinii zastępcy dyrektora Zakładu Karnego w R. sporządzonej w toku postępowania przed Sądem pierwszej instancji wynika, iż prognoza penitencjarna wobec P. R. jest zaledwie umiarkowana. Autor opinii zaznaczył, że o ile skazany poprawnie funkcjonuje w warunkach izolacji, to nie można wobec niego sformułować pozytywnej prognozy kryminologiczno-społecznej z uwagi na okoliczności popełnionych przestępstw, uprzednią wielokrotną karalność oraz niewywiązywanie się z zobowiązań finansowych, w tym wynikających z prawomocnych wyroków (k.28). Nie odbiega od powyższych wniosków także aktualna opinia o skazanym z dnia 15 maja 2018 r., wydana przez zastępcę dyrektora Zakładu Karnego w B.. W jej treści wskazano, że P. R. karę pozbawienia wolności odbywa w systemie zwykłym i mimo motywowania w chwili obecnej nie jest zainteresowany jego zmianą, nie brał udziału w programach readaptacji, nie wyraża chęci podjęcia pracy. Opinia o skazanym za okres dotychczas odbytej kary określona została jako „dostateczna” (k.130v). Ostatecznie, zarzut rażącej niewspółmierności kary łącznej (art.438 pkt 4 k.p.k.) nie znajduje w rozstrzyganej sprawie racji bytu. Rozmiar orzeczonej kary łącznej pozostaje o rok krótszy od sumy kar połączonych w zaskarżonym wyroku, a zarazem odpowiada dyrektywom prewencji indywidualnej i generalnej (zob. art.85a k.k.). Osiągnięcie celów zapobiegawczych i wychowawczych wobec skazanego oraz potrzeb w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa w żadnym razie nie oznaczają nakazu maksymalnego niwelowania kary łącznej w stosunku do wysokości kar podlegających łączeniu, które w przypadku braku wyroku łącznego podlegałyby odrębnemu wykonaniu. Kwestionowanej przez obrońcę skazanego kary łącznej nie sposób uznać

za rażąco dolegliwą, naruszającą powszechne poczucie sprawiedliwości, a tylko w takim przypadku możliwe byłoby modyfikowanie wymiaru kary w toku kontroli instancyjnej.

Na marginesie wypada nadmienić, że Sąd I instancji, obejmując węzłem kary łącznej między innymi skazania za występki z art.242§3 k.k., polegające na niepowróceniu przez P. R. z udzielonych przerw w odbywaniu kary pozbawienia wolności (sprawy II K 928/14 i II K 937/16 Sądu Rejonowego w Raciborzu), nie badał, czy przeciwko połączeniu wymierzonych tymi wyrokami kar nie przemawia treść art.85§3 k.k. Od wyroku łącznego nie wywiedziono jednak apelacji na niekorzyść skazanego i analizowanie prawidłowości postąpienia Sądu meriti we wspomnianym zakresie byłoby bezprzedmiotowe z punktu widzenia kierunku zaskarżenia.

Mając na względzie powyższe, Sąd odwoławczy utrzymał zaskarżony wyrok w mocy.

Uwzględniając sytuację osobistą i materialną skazanego, przebywającego w zakładzie karnym oraz rozmiar podlegającej wykonaniu kary pozbawienia wolności, zwolniono skazanego od ponoszenia kosztów postępowania odwoławczego, obciążając nimi Skarb Państwa (art.624§1 k.p.k.).

SSO Olga Nocoń

SSO Katarzyna Gozdawa - Grajewska SSO Lucyna Pradelska - Staniczek